

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Desiderii Erasmi Roterodami Paraphrases In Novvm Testamentvm

Praemissa Est Io. Aug. Noesselt Historia Paraphraseon Erasmi Rot. In
Novum Testamentum

Erasmus, Desiderius

Berolini, MDCCLXXX

VD18 90514300

In Epistolam Judae Apostoli Paraphrasis Per Des. Erasmum Roterodamum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14035

IN
 EPISTOLAM JUDAE APOSTOLI
 PARAPHRASIS

PER
 DES. ERASMUM ROTERODAMUM.

CAPUT I.

Judas Thadaeus, Iesu Christi servus, frater Iacobi, **1**
 hanc epistolam scribo non solum Judaeis, aut profely-
 tis, sed in commune omnibus, quos clementia Dei pa-
 tris ultro sanctificavit, et citra legis adminiculum, ex
 impiis pios, ex idololatriis verae religionis cultores fe-
 cit, quos in hoc ipsum divina benignitas servavit Iesu
 Christo, ne cum caeteris abirent in barathrum aeter- **2**
 nae damnationis, quos eisdem nunc sua gratuita mu-
 nificentia vocavit ad salutem evangelicam. Nihil vo-
 bis precari queam in hac vita felicius, quam ut divina
 bonitas sua munera semper in vobis multiplicet, mise-
 ricordiam, pacem et caritatem. Misericordiam, ut
 in dies magis ac magis absitis a vitae pristinae vitiis, pa-
 cem, ut pietate vitae concordiam alatis, quam habe-
 tis cum Deo, caritatem, ut mutua concordia sitis un-
 animes, et alii in alios benefici. Carissimi, quoniam **3**
 evangelica caritas facit omnia communia, sive quid acci-
 dit boni, sive quid mali, praesertim in his, quae ad aeternam
 salutem pertinent, tantum mihi studium fuit scribendi vo-

bis de vestra salute, quae me non aliter habet sollicitum,
 quam si mea esset, huc videlicet exstimulante fraternaca-
 ritate, ut mihi non quiverim temperare, quin hac episto-
 la vos exhortarer, ut pro tuenda sincera fide, quae se-
 mel ab apostolis tradita est sanctis, adversus pseudapo-
 stolos decertetis. Neque solum in hoc laboravi, *) ut
 persistatis in fide vestra, verum etiam ut aliis opitule-
 mini, ne seducantur ab impostoribus. Inaestimabilis est
 enim fidēi thesaurus, eoque impensius advigilandum, ne
 4 vobis intervertatur. Quum enim vobis pure sincereque
 tradiderimus evangelicam doctrinam, sicut accepimus
 a Christo, tamen sub praetextu religionis obiter admi-
 scuerunt se quidam impii, ac ceu lupi in ovile domini
 irrepserunt, pietatis specie venditantes sese, quum ho-
 stes sint verae pietatis. Ne quid autem haec res ceu
 nova perturbet animos vestros, sic olim decretum est
 arcano Dei consilio, sic praedictum est, exorituros
 qui suis flagitiis et vestram exercerent pietatem, et sibi
 condemnationem accerferent, gratuitam beneficentiam
 Dei nostri, qua nobis semel gratis peccata condonavit,
 et a legis asperitate liberos reddidit, vertunt in occa-
 sionem lasciviae, quum illius beneficio magis invitari
 debuerint, ut innocentiam gratuito datam, piis stu-
 diis et tuerentur et ornarent, atque inflammati cari-
 tate evangelica, copiosiore etiam atque exactiore iu-
 stitiam praestarent volentes, quam mosaica lex prae-
 scripserat. Nunc isti data libertate abutuntur ad tur-
 pitudinem ac peccandi licentiam, et ultro recidunt in
 veterem servitutem, unde suo sanguine redemerat illos
 Iesus Christus, abnegantes Deum, quem semel pro-
 fessi sunt, quum solus sit herus omnium, quae in coelo
 sunt et quae in terra, abnegantes et dominum nostrum
 Iesum Christum, qui nos sibi sacri cruoris sui pretio
 5 remus in his, ad quae sumus vocati. Non opinor opus,
 ut vos doceam, quum nihil vos fugiat, tantum illud

*) Aliae: *laborate*.

in memoriam redigam, ne quod scitis excidat. Olim nihil profuit Hebraeis, quos Iesus typum horum temporum e dura miseraque servitute Aegyptiorum per mare rubrum traduxit in libertatem, imo quos ad se clamantes miseratus servavit, hos in deserto diffidentes et obmurmurantes Deo, denuo peius perdidit. Quod illis erat servitus Aegyptia, hoc nobis erat servitus vitiorum, quod illis erat Pharao, durus et intolerabilis dominus, hoc nobis erat diabolus, cuius tyrannidi nostris vitiis eramus obnoxii. Illi fidei Deo, per medias maris undas incolumes evaserunt in libertatem, nos credentes evangelio, per baptismum evasimus ius fatanae. Sed quemadmodum ex illis quidam non eadem fide properabant ad terram promissam, quibus Dei beneficium adeo nihil profuit, ut etiam verteretur in cumulum damnationis: Ita nobis nihil profuerit in baptismo semel deposuisse peccata, nisi constantibus animis semper proficientes ad meliora, tendamus ad haereditatem vitae coelestis. Quin et illud meminisse vos volo, quod ne angelis quidem profuit sic conditos esse, ut divinitatis essent confortes, verum simul atque felicissimam naturam sua pravitate mutassent, neque persisterent in sua conditione, praecipites dedit e caelis, ac luce coelesti privatos, aeternis tenebris damnavit apud inferos, ubi vinculis insolubilibus servantur in diem iudicii supremi, quo damnati meritis poenis addicentur. Iam Sodoma et Gomorrha, reliquaeque civitates his finitimae, quum omni rerum opulentia florerent, quoniam Dei benignitate abusi sunt ad luxum et libidinem, inquinantes sese nefandis et abominandis turpitudinum generibus, subito ira divina extinctae sunt, coelesti igne consumtae, quo videlicet aliis essent exemplo, qui Christi beneficiis ad vitae turpitudinem abutuntur. Neque enim effugient similem poenam, qui similiter peccaverint. An non similiter peccant, qui delusi insomniis falsarum voluptatum, non

6

7

8

solum corpora sua conspurcant, verum etiam praefectos
 suos et auctoritate praeditos adspernantur, et in eos,
 quibus ob potestatem, qua praesminent, debebant reve-
 9 rentiam, non verentur maledicta congerere? At Mi-
 chael archangelus, quum illi esset disceptatio cum dia-
 bolo de corpore Mosi, tamen veritus est illi, licet tur-
 pissimo daemone, palam dicere convitium. Sed
 quum illius impium sermonem ferre non posset, mode-
 ratus est maledictum, hunc in modum, increpet, in-
 quiens, te dominus. Si Michaeli religio fuit maledi-
 cere diabolo, quanto intolerabilius faciunt, qui viris
 auctoritate dignitateque praesminentibus non verentur
 10 maledicere? At istorum tanta est perversitas, ut quum
 nullam habeant causam, tamen ea maledictis infecten-
 tur, quae non intelligunt. Contra adeo luxu libidine-
 que corrupti, ut in his rebus, in quibus animantia ra-
 tionis expertia probe moderateque degunt, veluti ci-
 bo, potu, coituque, in his perditissime se gerant.
 11 Sed vae illis, quibus continget praemium commune
 cum his, quorum scelera imitantur. Neque enim sibi
 proponunt Iesum Christum, sed Cain fratricidam, cui
 primo livor invidiae persuasit homicidium, sed Balaam
 qui corruptus quaestu, conatus est maledicere populo,
 cui benedixerat Deus, sed Chore, qui conspiratione
 facta coortus in Mosen, cum suis coniuratis horrendo
 12 exemplo extinctus est. Ii sunt, qui vobis pure caste-
 que viventibus, et evangelicam amplectentibus carita-
 tem, veluti maculae sunt dehonestantes gregem ve-
 strum, ac vobis ieiunantibus, luxuriosis comestationi-
 bus inter sese indulgentes, nec ullius reverentia metu-
 ve a turpitudinis licentia cohibentur, quidquid animo
 collubatum est, id temere sequentes. Et cum his fa-
 ctis profitentur sese doctores evangelicos, ac duces ad
 veram virtutem. Verum isti nubibus similes sunt, quae
 in sublimi pendentes, quum terrae sitiienti videantur
 polliceri pluviam, tamen aridae sunt, nec aquam ha-
 bent,

bent, qua telluri subveniant, sed inanibus cupiditatibus suis huc atque illuc temere circumaguntur, similes arboribus, quae sub finem autumnii proditis floribus mendacem fructus spem faciunt, quum mox emarcescant, non solum infrugiferae, sed bis mortuae; qui nec ipsi vitam habeant ad evangelicam pietatem, et alios secum in perniciem trahant, neque secus deplorati, quam arbores radicitus evulsae, quibus iam nulla spes est revirescendi. Qui quum irrequieti sint ac factiosi, semper aliquo novo tumultu turbant ecclesiae tranquillitatem, similes pervicacibus undis maris, sese subinde in altum tollentibus, nec aliud interim efficiunt, nisi ut sua probra suaque dedecora aliis, quantum in ipsis est, adspargant; similes stellis, quae quum lucis specie promittant se fore (*) duces, tamen quoniam erraticae sunt, neque constanter sequuntur quod rectum est, sed affectibus suis nunc huc, nunc illuc abducuntur, simplices et incautos inducunt in naufragium. Hae stellae, quae nunc falsa luce sese venditant apud homines, non effugient iudicem Deum, etiamsi in praesentia non punit illos, sed servat eos aeternae tartari caligini. Isti quamquam nostris temporibus ex-
 orti sunt, tamen ne quid novi vobis accidere videatur, de his olim vaticinatus est Enoch, qui fuit ab Adam septimus, deque horum supplicio, quo sunt olim afficiendi. Loquitur enim hunc in modum: Ecce venit dominus cum innumera multitudine sanctorum suorum, ut exerceat iudicium adversus omnes, et redarguat omnes ex eis, qui sunt impii, de factis omnibus, quae impie patrarunt, deque omnibus, quae dure ac ferociter loquuti sunt adversus ipsum, non solum peccatores male viventes, verum etiam impii et contumeliosi in Deum. Siquidem hi, quoniam huius vitae felicitatem corporis voluptate metiuntur, impotenter ferunt, si quid incidat afflictionis aut incommodi, neque

*) Aliae inferunt: *viae*

verentur obmurmurare Deo suis querimoniis, quod sic condiderit hominem, ut brevis esset aevi, ut morbis obnoxius, optantes hanc vitam esse quam maxime longam, minimeque malis obnoxiam, videlicet de futura vita diffidentes. Haec tam sordida atque abiecta quum sentiant in animis suis, tamen os illorum loquitur magna quaedam, ac mirabilem quamdam philosophiam profitetur, quum non solum abiectissime serviant voluptatibus, verum etiam quaestui, quae res cum primis vitiat doctrinam Christi. Neque enim loquuntur ea, quae docet evangelica veritas, sed quae blanda grataque sint his, unde sperant aliquid compendii, in
17 pauperes tyranni, erga divites agunt palpones. Horum malitia hoc minus turbabit vos, carissimi, si memineritis, id olim vobis esse praedictum ab aliis apostolis domini nostri Iesu Christi, nominatim a Paulo
18 Petroque. Dixerunt enim vobis, extremis temporibus exoritos illusores, qui suis pravis cupiditatibus vitiant purissimam Christi doctrinam, haud quaquam viventes iuxta regulam evangelicam, sed iuxta affectus
19 suos impios ac nefarios. Hos agnoscere licebit hac nota, Caeteris qui iuxta Christi spiritum vivunt, et contemptis terrenis curant coelestia, concorditer agentibus, isti movent dissidia, eo quod animales sint, et observantes mundanis affectibus, ac vacui spiritu venentur voluptates, ambient regnum, captent lucrum, His rebus qui student, non sunt apti christianae concordiae. Malunt enim turbare gregis tranquillitatem,
20 quam in ordinem cogi. Vos autem, carissimi fratres, qui spirituales estis, date operam, ut magis ac magis ceu vivi lapides coagmentemini in structuram Dei, innitentes solido fundamento sanctissimae fidei vestrae. Semel vobis persuasum est, non defutura piis sua praemia, quantumvis hic affligantur, ne mercedem requiratis in hoc seculo, non defutura impiis merita supplicia, ne vos velitis ulcisci. Proinde puris ac spiritualibus precibus iugiter implorantes opem Dei, vos invi-

cem mutua concordia, mutuaque caritate servate. Non enim audit Deus nisi concordēs. Neque diffidatis, si hic pro Christo variis modis affligimini, sed expectetis Dei misericordiam, exhibendam non in hac vita, sed in vita aeterna. Vos interim modis omnibus²² habita ratione personarum, date operam, ut servetis omnes, alios leniter et clementer revocantes ad meliorem mentem, alios vero metu adhibito servate, velut²³ ex incendio rapientes, odio habentes non homines ipsos, sed corpus hoc terrenis affectibus inquinatum, qua et tunica polluta gravatur et inquinatur humanus animus. Et hoc clementius decet alienis erratis mederi, quod nemo versans in hoc corpusculo non possit inquinari. Nam²⁴ id humanarum virium non est, ne quis sibi gloriam ar-roget, sed omnis gloria, magnificentia, imperium ac potestas sit soli Deo servatori nostro, per Iesum Christum dominum nostrum, non solum in hoc seculo, sed ante omnia secula, et futuris seculis omnibus in aeternum. Siquidem solus Deus potest hoc praestare con-nantibus, ut quamquam fragili corpusculo circumda-tos, undique mundus tot rebus avocet a proposito pie-tatis, tamen perpetuam innocentiam servetis usque in finem, ut non solum homines nihil reperiant in mori-bus vestris, quod reprehendant, verum etiam tales sta-tuamini in conspectu maiestatis Dei, ut illi nihil in vo-bis displiceat, qui videt intimos mentium recessus. Quod quum fiet, exultabitis et gaudebitis in adventu²⁵ domini nostri Iesu, moerentibus aliis, qui interim vi-dentur suaviter vivere. Quod ut fiat, votis omnibus comprecandum est.

PARAPHRASEOS
IN EPISTOLAM JUDAE
FINIS

REVERENDISSIMO
DOMINO D. MATTHAEO
CARDINALI SEDUNENSI COMITI VALESII
DES. ERASMUS ROTERODAMUS

S. D.

JAm videbar ad huius curriculi metam pervenisse, et ipse mihi ferias destinabam in hoc duntaxat genere studiorum, propterea quod omnes epistolas explicuisssem, quas Pauli germanas esse iudicabam, quibus adiunxi Petri duas et Judae unam, quod hae non solum consentirent cum Paulinis in vigore doctrinae evangelicae, verum maioribus etiam tenebris, quam illae, essent involutae. Siquidem quae fertur ad Hebraeos, praeterquam quod multis argumentis conici potest, non esse Pauli, quum stilo rhetorico verius, quam apostolico sit scripta, non perinde multum habet difficultatis, quemadmodum nec eae, quae Iacobo Ioannique tribuntur. Nam Ioannes ipsa sermonis copia veluti sui ipsius interpret est, et Iacobus fere versatur in locis communibus; quod genus sunt, ob Christum fortiter tolerandas res adversas, et in his Dei praesidiis maxime nitendum, homines non naturae Deive vitio, sed suapte culpa fieri malos, sive saeviat fortuna, sive blan-